

УДК 658.15

Оксана Семчук – ст. гр. ПФз-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІНАНСОВА РІВНОВАГА ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Радинський С.В.

Oksana Semchuk, student

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ENTERPRISE FINANCIAL BALANCE: THE CONCEPT AND NATURE

Scientific supervisor: Ph.D., Associate Professor Radynskyi S.V.

У сучасних умовах економічної та соціально-політичної нестабільності перед вітчизняними підприємствами стоїть складне завдання забезпечення їх стійкого та ефективного функціонування. Втім, негативно впливати на діяльність суб'єктів господарювання можуть не лише чинники зовнішнього середовища, а й відсутність дійового механізму управління фінансовою рівновагою. Адже саме фінансова рівновага є необхідною умовою майбутнього зростання ринкової вартості підприємства. Фінансова рівновага досягається оптимізацією співвідношення між часткою коштів, що капіталізуються, і тією їх часткою, що спрямовується на споживання, а також узгодження джерел формування та напрямів використання власних фінансових ресурсів, встановлення оптимального співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів. Її порушення може призвести до неплатоспроможності підприємства, руйнування стратегічного потенціалу та загрози його фінансовій безпеці.

Діалектика зв'язків підприємства та його зовнішнього середовища, є основною передумовою розуміння шляхів досягнення ним збалансованості розвитку або функціонування. Дія таких взаємозв'язків проявляється у тому, що, чим вищий ступінь гармонійності внутрішнього середовища підприємства (тобто істотна відповідність внутрішнього зовнішньому), тим воно є успішнішим в галузі, регіоні, світі. Тобто підприємство відповідає світовим стандартам (традиції, чинність, те, що склалося), які є загальноприйнятими у зовнішньому середовищі.

Отже, збалансований розвиток економічної системи представляється як спрямований, закономірний, незворотній рух у напрямку її якісних пропорційних змін. Збалансований розвиток зберігає об'єкт розвитку цілісним, а його структуру гармонійною [4, с. 90]. Базою для ухвалення рішень щодо збалансованого розвитку та ефективності функціонування підприємства як соціально-економічної системи є досягнення та подальше збереження ним перманентного стану загальної рівноваги. Слід усвідомлювати, що категорія «рівновага», як дієвий важіль регулювання або впливу на економічну ефективність підприємства, може бути використана лише як орієнтир, до якого потрібно прямувати та як фундаментальний принцип, якого потрібно дотримуватися. Для того, щоб забезпечити успішний процес управління фінансовою

рівновагою суб'єктів господарювання, необхідно передусім обґрунтувати економічну сутність поняття «фінансова рівновага підприємства».

Поняття фінансової рівноваги є відносно «молодим» у системі економічної науки, оскільки його виникнення пов'язано з розвитком концепцій фінансового менеджменту та корпоративного менеджменту. Відтак одностайного підходу до визначення поняття «фінансова рівновага» серед економістів не спостерігається, більш того, наукова дискусія щодо трактування його сутності набуває все більшої актуальності в умовах активізації розвитку антикризового управління суб'єктами господарювання. Так, Р. С. Папехін зазначає, що фінансова рівновага відображає збалансованість розвитку підприємства, тому її можна досягти завдяки оптимальному поєднанню рівнів дохідності та ризику [6, с.14].

Видатний науковець Поддєрьогін А.М. вважає, що фінансова рівновага—це характеристика стану фінансової діяльності підприємства, за якого потреба в збільшенні обсягу активів підприємства балансується можливостями підприємства щодо формування його фінансових ресурсів [7, с.182].

Класик вітчизняної теорії фінансового менеджменту Терещенко О.О. визначає те, що фінансова рівновага передбачає що грошові надходження підприємства дорівнюють або перевищують потребу в капіталі для виконання поточних платіжних зобов'язань [8, с.277].

Абрютіна М.С. досліджуючи дану дефініцію вважає, що фінансова рівновага, рівень як власного капіталу і не фінансових активів, так і рівень позикового капіталу і фінансових активів [1, с.11].

Білик М.Д. [2, с.228] характеризує фінансову рівновагу підприємства як відповідність обсягів формування та споживання власних фінансових ресурсів. Досягнення стану фінансової рівноваги, на її думку, є однією із найважливіших умов збереження фінансової стабільності, оскільки зростання можливостей щодо забезпечення приросту власних фінансових ресурсів передбачає підвищення фінансової стійкості та передбачає зростання ринкової вартості підприємства.

Мошенський С.З. та Олійник О.В. [5, с.82] у визначенні суті фінансової стійкості визначають основною передумовою її дотримання умов фінансової рівноваги між власними та запозиченими джерелами.

Якщо порівнювати думки цих авторів, то розуміємо, що Білик М.Д. [2, с.228] вбачає рівновагу між формуванням та використанням лише власних фінансових ресурсів, а Мошенський С.З. та Олійник О.В. [5, с.82] визначають можливість настання рівноваги між власними та залученими джерелами.

В першому випадку автор характеризує ресурсний бік з точки зору виключно власних коштів, в другому випадку – характеристика наводиться з боку джерел формування ресурсів.

Аналіз наукових підходів до поняття «фінансова рівновага підприємства» дозволяє зробити висновок, що вона досягається оптимізацією співвідношення між часткою коштів, що капіталізуються, і тією їх часткою, що спрямовується на споживання, а також узгодження джерел формування та напрямів використання власних фінансових ресурсів, встановлення оптимального співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів, а

отже, підтримання належного рівня платоспроможності та ліквідності суб'єкта господарювання, що досягається шляхом відповідної організації руху грошових потоків у часі та просторі шляхом управління грошовими потоками такого суб'єкта господарювання.

В рамках французької та німецької школи управління поняття фінансової рівноваги трактується як «збалансованість грошових потоків підприємства в кожний момент періоду діяльності» [3, с.14].

Американська школа менеджменту безпосередньо не займалася дослідженням фінансової рівноваги, проте в розроблених нею концепціях управління грошовими коштами сутність фінансової рівноваги визначається як синхронізація грошових потоків, що базується на коваріації додатних і від'ємних потоків грошових коштів [3, с.15].

Проаналізувавши наведені визначення фінансової рівноваги, можна помітити, що сутність даного поняття пов'язують переважно з грошовими потоками та фінансовою безпекою, які, безумовно, впливають на рівень фінансової рівноваги суб'єкта господарювання, однак не можуть повністю відобразити значно глибший зміст поняття «фінансова рівновага підприємства».

Використана література

1. Абрютіна М.С. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства: учебн.-практ. пособ. / М.С. Абрютіна. - Москва 2008. – 200 с.
2. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. - К.: КНЕУ, 2005. - 592 с.
3. Гудзь Т.П. Місце фінансової рівноваги у понятійному апараті фінансів підприємств / Т.П. Гудзь // Теорія і практика сучасної економіки: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (19 листопада 2015 р.). – Черкаси: Черкаський державний технологічний університет, 2015. – С. 85-87.
4. Ковалев В.В. Управление финансовой структурой фирмы : учебн.-практ. пособ. / В.В. Ковалев. – М. : ТК Велби, Изд-во «Прспект», 2011. – 256 с.
5. Мошенський С.З. Економічний аналіз : підручник : навч. видання / С.З. Мошенський, О.В. Олійник. – 2-вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 704 с.
6. Папехин Р. С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.10 “Финансы, денежное обращение и кредит” / Р. С. Папехин. – Волгоград, 2007. – 21 с.
7. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий менеджмент : підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, Н.Ю. Невмержицька. – К.:КНЕУ, 2009. – 535 с.
8. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник/ О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.